

FIȘA DISCIPLINEI

1. Date despre program

1.1 Instituția de învățământ superior	Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca
1.2 Facultatea	Teologie Ortodoxă
1.3 Departamentul	Teologie Ortodoxă
1.4 Domeniul de studii	Teologie (interdisciplinar cu domeniul Psihologie)
1.5 Ciclu de studii	Masterat
1.6 Specializarea/Programul de studii	CONSILIERE PASTORALĂ ȘI ASISTENȚĂ PSIHO-SOCIALĂ

2. Date despre disciplină

2.1 Denumirea disciplinei	Treime, Biserică și Misiune în teologia părintelui Dumitru Stăniloae						
2.2 Titularul activităților de curs	Pr. prof. dr. Valer Bel						
2.3 Titularul activităților de seminar	Pr. prof. dr. Valer Bel						
2.4 Anul de studiu	I	2.5 Semestrul	2	2.6. Tipul de evaluare	E	2.7 Regimul disciplinei	DS

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1 Număr de ore pe săptămână	3	Din care: 3.2 curs	2	3.3 seminar/laborator	1
3.4 Total ore din planul de învățământ	42	Din care: 3.5 curs	28	3.6 seminar/laborator	14
Distribuția fondului de timp:					ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe					34
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					30
Pregătire seminarii/laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri					14
Tutoriat					2
Examinări					2
Alte activități:					1
3.7 Total ore studiu individual		83			
3.8 Total ore pe semestru		125			
3.9 Numărul de credite		5			

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1 de curriculum	<ul style="list-style-type: none"> Promovarea cursului „Sfânta Treime și iconomia mântuirii”, anul I, semestrul I
4.2 de competențe	<ul style="list-style-type: none"> Cunoașterea teologiei Sfintei Treimi, a hristologiei și eclesiologiei, în general

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1 De desfășurare a cursului	<ul style="list-style-type: none"> Prezența minimum 75%, cu materialele bibliografice indicate
5.2 De desfășurare a seminarului/laboratorului	<ul style="list-style-type: none"> Pentru predarea cu întârziere a lucrărilor de seminar, acestea vor fi depunctate cu 0,5 pct/zi de întârziere

6. Competențele specifice acumulate

Competențe profesionale	<ul style="list-style-type: none"> • Cunoașterea terminologiei de specialitate utilizată în Teologia Sfintei Treimi, a hristologiei și eclesiologiei; • Să demonstreze capacitatea de folosire adecvată a noțiunilor folosite în Teologia Sfintei Treimi a hristologiei și eclesiologiei; • Să își formeze capacitatea de predare a învățaturii creștine despre Dumnezeu- Sfânta Treime în aprofundarea specifică a părintelui Dumitru Stăniloae; • Să își formeze capacitatea de contraargumentare și de susținere a dreptei credințe față de curentele care contravin învățaturii creștine despre Sfânta Treime; • Să dezvolte deprinderi de utilizare corectă a rațiunii în explicarea și predarea conținuturilor credinței; <ul style="list-style-type: none"> • Să identifice și să aleagă metodele optime de predare și transmitere a învățaturii de credință.
Competențe transversale	<ul style="list-style-type: none"> • Să demonstreze preocuparea pentru perfecționarea rezultatelor activității profesionale prin asumarea de roluri într-o echipă multidisciplinară de muncă; • Să asume implicarea în activități de cercetare, cum ar fi: documentarea, elaborarea unor sinteze bibliografice adecvate, eventual a unor referate și articole de specialitate; • Să participe la proiecte, având caracter științific și să demonstreze capacitatea de a identifica oportunități pentru propria formare profesională în viitor.

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	<ul style="list-style-type: none"> • Studiarea bazelor biblice, patristice și filosofice, aprofundarea și însușirea teologiei părintelui Dumitru Stăniloae, referitoare la învățătura creștină ortodoxă despre Sfânta Treime, Biserică și Misiune, legătura strânsă între ele și valoarea practică a acestei teologii pentru devenirea personală, reconciliere și comuniune.
7.2 Obiectivele specifice	<ul style="list-style-type: none"> • Să înțeleagă prezența și lucrarea Sfintei Treimi în Biserică, în misiunea Bisericii și în lume, în general, precum și valoarea practică a acesteia ca bază a mântuirii și model suprem de comuniune; • Să înțeleagă misiunea Fiului și a Duhului Sfânt, care au ca rezultat întemeierea Bisericii și a misiunii ei în istorie; • Să înțeleagă constituția teandrică, structura trinitară, aspectul hristologic, pneumatologic și eshatologic al tainei Bisericii, precum și impactul acestor aspecte ale tainei Bisericii în viața oamenilor, în teologia părintelui Dumitru Stăniloae; • Să înțeleagă întreita slujire a lui Hristos în Biserică și participarea Bisericii la aceasta, prin preoția generală și preoția slujitoare a Bisericii, în teologia părintelui Dumitru Stăniloae; • Să înțeleagă modurile prezenței personale a lui Hristos în Tainele, în cultul Bisericii și în spiritualitatea ortodoxă, după teologia părintelui Dumitru Stăniloae și spiritualitatea creștină ca efort permanent pentru devenirea persoanei umane și pentru comuniunea cu Dumnezeu și cu semenii; • Să înțeleagă legătura strânsă dintre Sfânta Liturghie și misiunea Bisericii.

8. Conținuturi

8.1 Curs	Metode de predare	Observații
1. Sfânta Treime, structura supremei iubiri,	Prelegere, dezbateri	1 prelegere

baza mântuirii și modelul suprem de comuniune în familie, Biserică și societate, în teologia părintelui Dumitru Stăniloae	și discuție colectivă	
2. Unirea și comuniunea maximă a lui Dumnezeu și a omului în Iisus Hristos ca temelie a Bisericii și a comuniunii între Dumnezeu și oameni și a oamenilor întreolaltă la diferite nivele: Biserică, familie, societate etc., în teologia părintelui Dumitru Stăniloae	Prelegere, dezbateri și discuție colectivă	1 prelegere
3. Mântuirea adusă de Hristos prin întreita Sa slujire de: Învățător, Prooroc, Arhiepiscop și Jertfă supremă și Împărat – bază, putere și model al slujirii omului pentru împăcare și comuniune, în teologia părintelui Dumitru Stăniloae	Prelegere, dezbateri și discuție colectivă	1 prelegere
4. Iconomia Fiului și a Duhului Sfânt: întemeierea Bisericii și începutul misiunii creștine; modalități concrete și exigențe ale misiunii creștine, în teologia părintelui Dumitru Stăniloae	Prelegere, dezbateri și discuție colectivă	1 prelegere
5. Iisus Hristos, Capul Bisericii – Biserica, Trupul lui Hristos extins în oameni prin Duhul Sfânt; funcția terapeutică a comunității bisericești: iertare, compasiune și comuniune, în teologia părintelui Dumitru Stăniloae	Prelegere, dezbateri și discuție colectivă	1 prelegere
6. Structura trinitară și construcția teandrică a Bisericii; aspectul hristologic, pnevmatologic, văzut, nevăzut și eshatologic al Bisericii; rolul Bisericii în restaurarea și promovarea comuniunii între oameni, în teologia părintelui Dumitru Stăniloae	Prelegere, dezbateri și discuție colectivă	1 prelegere
7. Însușirile Bisericii ca manifestare a constituției ei teandrice și ca dar și misiune de realizat, în teologia părintelui Dumitru Stăniloae	Prelegere, dezbateri și discuție colectivă	1 prelegere
8. Întreita slujire a lui Hristos în Biserică și participarea Bisericii la ea prin preoția generală a tuturor credincioșilor și prin preoția slujitoare a Bisericii, în teologia părintelui Dumitru Stăniloae	Prelegere, dezbateri și discuție colectivă	1 prelegere
9. Misiunea Bisericii ca participare la întreita slujire a lui Hristos: misiunea preoției slujitoare și apostolatul mirenilor, în teologia părintelui Dumitru Stăniloae	Prelegere, dezbateri și discuție colectivă	1 prelegere
10. Tainele – modalități de dăruire a lui Hristos în momentele principale ale vieții omului: specificul și locul fiecărei Taine în viața credincioșilor și a Bisericii pentru promovarea comuniunii cu Dumnezeu și a	Prelegere, dezbateri și discuție colectivă	1 prelegere

oamenilor întreolaltă, în teologia părintelui Dumitru Stăniloae		
11. Prezența și lucrarea lui Hristos în Tainele de inițiere: Botez – Mirungere și Euharistie, ca bază și susținere a comuniunii cu Dumnezeu și cu semenii, în teologia părintelui Dumitru Stăniloae	Prelegere, dezbateri și discuție colectivă	1 prelegere
12. Modurile prezenței personale a lui Hristos și ale comuniunii cu El în cultul Bisericii și în spiritualitatea ortodoxă: spiritualitatea – lupta permanentă pentru devenirea persoanei umane și pentru comuniune, în teologia părintelui Dumitru Stăniloae	Prelegere, dezbateri și discuție colectivă	1 prelegere
13. Sfânta Liturghie – structură de comuniune și iubire și de înaintare comună în Împărăția Sfintei Treimi, în teologia părintelui Dumitru Stăniloae	Prelegere, dezbateri și discuție colectivă	1 prelegere
14. Liturghie și misiune: unirea omului cu Dumnezeu, experiența Treimii, comuniunea sfinților și slujirea pentru împăcare și comuniune, misiune prin sfințenia vieții, în teologia părintelui Dumitru Stăniloae	Prelegere, dezbateri și discuție colectivă	1 prelegere

Bibliografie Pr. prof.dr. Dumitru Stăniloae:

1. *Teologia Dogmatică și Simbolică*, vol2, București 1958, Cluj-Napoca, 2004
2. *Teologia Dogmatică Ortodoxă*, 3 vol., București, 1978, 1997, 2003, 2010
3. *Chipul nemuritor al lui Dumnezeu*, Craiova, 1987, 1991
4. *Studii de teologie dogmatică ortodoxă*, Craiova 1990
5. *Spiritualitate și comuniune în Liturghia ortodoxă*, Craiova, 1986, București, 2004
6. *Reflexii despre spiritualitatea poporului român*, Craiova, 1992
7. *Sfânta Treime sau la început a fost iubirea*, București 1993
8. *Ascetica și mistică Bisericii Ortodoxe*, București, 1991, 2002
9. *Viața și învățătura Sfântului Grigorie Palama*, Sibiu, 1938, București, 1993
10. *Iisus Hristos sau restaurarea omului*, Sibiu, 1943, București, 1992
11. *Iisus Hristos lumina lumii și îndumnezeitorul omului*, București, 1993
12. *Mică dogmatică vorbită. Dialoguri la Cernica*, Ed. Deisis, 2007
13. *Relațiile treimice și viața Bisericii*, în: *Ortodoxia*, an XVI, 1964, nr.4, pp.503-525
14. *Sfânta Treime, structura supremei iubiri*, în: *ST*, an XXII, 1970, nr.5-6, pp.333-355
15. *Chipul lui Hristos în Biserica răsăriteană: Iisus Hristos, darul și cuvântul suprem al lui Dumnezeu*, în: *Ortodoxia*, an XXV, 1973, nr.1, pp.5-17
16. *Witness Through Holiness of Life*, în: *Martyria-Mission. The witness of the Orthodox Churches Today*, ed. By Ion Bria, WCC, Geneva, 1982
17. *Ființa și ipostasurile în Sfânta Treime după Sfântul Vasile cel Mare*, în: *Ortodoxia*, an XXXI, 1979, nr. 1. Pp. 53-74
18. *Desăvârșirea noastră în Hristos după învățătura Bisericii Ortodoxe*, în: *MO*, anXXXII, 1980, nr. 1-2, pp76-111, nr.3-6, pp. 402-426 și an XXXIII, 1981, nr. 1-3, pp.95-104.
19. *Fiul și Cuvântul lui Dumnezeu cel întrupat și înviat ca om, unificatorul creației în El pentru veci*, în: *MO*, an XXXIX, 1987, nr. 4, pp.7-23
20. *Atragerea ierarhică a lumii spre Sfânta Treime prin Cuvântul lui Dumnezeu făcut om*, în: *MO*, an XLIII, 1991, nr.2, pp14-34
21. *Purcederea Sfântului Duh de la Tatăl și relația lui cu Fiul, ca temei al îndumnezeirii și înfierii noastre*, în: *Ortodoxia*, an XXXI, 1979, nr. 3-4, pp.583-592
22. *Persoană și comuniune: Prinos de cinstire Părintelui Profesor Academician Dumitru Stăniloae la împlinirea vârstei de 90 de ani*, Sibiu, 1993.
23. Maciej Bielawski, *The Philocalical Vision of the World in the Theology of Dumitru Stăniloae*, 1997

8.2 Seminar / laborator	Metode de predare	Observații
1. Relațiile treimice și viața Bisericii: mântuirea omului ca extindere a relațiilor treimice de viață, iubire și comuniune la oameni în și prin Biserică	Expozitivă, discuție colectivă	2 ore de seminar
2. Pogorârea Sfântului Duh, întemeierea Bisericii și începutul misiunii creștine	Expozitivă, discuție colectivă	2 ore de seminar
3. Fundamentul Bisericii – Fiul lui Dumnezeu întrupat	Expozitivă, discuție colectivă	2 ore de seminar
4. Biserica imprimată de jertfa lui Hristos și pnevmatizată de Duhul lui Hristos cel înviat: atragerea credincioșilor în jertfa și învierea lui Hristos	Expozitivă, discuție colectivă	2 ore de seminar
5. Preoția lui Hristos în Biserică prin preoția slujitoare și prin apostolatul mirenilor	Expozitivă, discuție colectivă	2 ore de seminar
6. Unitatea Bisericii: unitatea în viața în Hristos, unitatea în credință și unitatea în Tainele săvârșite de preoția slujitoare	Expozitivă, discuție colectivă	2 ore de seminar
7. Sfințenia Bisericii ca participare la sfințenia lui Hristos	Expozitivă, discuție colectivă	2 ore de seminar
8. Sobornicitatea Bisericii ca reflectare a comuniunii Sfintei Treimi	Expozitivă, discuție colectivă	2 ore de seminar
9. Apostolicitatea Bisericii: transmitere credinței și tradiției apostolice și a harului mântuitor		
10. Modurile prezenței lui Hristos în cultul Bisericii: prezența prin cuvânt în diferitele forme ale acestuia și prezența prin Taine		
11. Locașul bisericesc, chip al creațiunii cosmice și umane: sensul creației ca Biserică în devenire; ființa umană ca Biserică și persoana umană ca preot al ei		
12. Locașul bisericesc propriu-zis: cerul pe pământ sau centrul liturgic al creației		
13. Mărturisirea drepte credințe prin rugăciunile preotului, însoțite de răspunsurile credincioșilor, ca pregătire pentru înfăptuirea Jertfei euharistice și a împărțășirii de ea		
14. Biserica în sens de lăcaș și de largă comuniune în Hristos		

Bibliografie

Bibliografie Pr. prof.dr. Dumitru Stăniloae:

1. *Teologia Dogmatică și Simbolică*, vol2, București 1958, Cluj-Napoca, 2004
2. *Teologia Dogmatică Ortodoxă*, 3 vol., București, 1978, 1997, 2003, 2010
3. *Chipul nemuritor al lui Dumnezeu*, Craiova, 1987, 1991
4. *Studii de teologie dogmatică ortodoxă*, Craiova 1990
5. *Spiritualitate și comuniune în Liturgia ortodoxă*, Craiova, 1986, București, 2004
6. *Reflexii despre spiritualitatea poporului român*, Craiova, 1992
7. *Sfânta Treime sau la început a fost iubirea*, București 1993
8. *Ascetica și mistică Bisericii Ortodoxe*, București, 1991, 2002
9. *Viața și învățătura Sfântului Grigorie Palama*, Sibiu, 1938, București, 1993
10. *Iisus Hristos sau restaurarea omului*, Sibiu, 1943, București, 1992
11. *Iisus Hristos lumina lumii și îndumnezeitorul omului*, București, 1993
12. *Mică dogmatică vorbită. Dialoguri la Cernica*, Ed. Deisis, 2007
13. *Relațiile treimice și viața Bisericii*, în: Ortodoxia, an XVI, 1964, nr.4, pp.503-525
14. *Sfânta Treime, structura supremei iubiri*, în: ST, an XXII, 1970, nr.5-6, pp.333-355
15. *Chipul lui Hristos în Biserica răsăriteană: Iisus Hristos, darul și cuvântul suprem al lui Dumnezeu*, în: Ortodoxia, an XXV, 1973, nr.1, pp.5-17
16. *Witness Through Holiness of Life*, în: Martyria-Mission. The witness of the Orthodox Churches Today, ed. By Ion Bria, WCC, Geneva, 1982
17. *Ființa și ipostasurile în Sfânta Treime după Sfântul Vasile cel Mare*, în: Ortodoxia, an XXXI, 1979, nr. 1. Pp. 53-74
18. *Desăvârșirea noastră în Hristos după învățătura Bisericii Ortodoxe*, în: MO, anXXXII, 1980, nr. 1-2, pp76-111, nr.3-6, pp. 402-426 și an XXXIII, 1981, nr. 1-3, pp.95-104.
19. *Fiul și Cuvântul lui Dumnezeu cel întrupat și înviat ca om, unificatorul creației în El pentru veci*, în: MO, an XXXIX, 1987, nr. 4, pp.7-23
20. *Atragerea ierarhică a lumii spre Sfânta Treime prin Cuvântul lui Dumnezeu făcut om*, în: MO, an XLIII, 1991, nr.2, pp14-34
21. *Purcederea Sfântului Duh de la Tatăl și relația lui cu Fiul, ca temei al îndumnezeirii și înfierii noastre*, în: Ortodoxia, an XXXI, 1979, nr. 3-4, pp.583-592
22. *Persoană și comuniune: Prinoc de cinstire Părintelui Profesor Academician Dumitru Stăniloae la împlinirea vârstei de 90 de ani*, Sibiu, 1993.
23. Maciej Bielawski, *The Philocalical Vision of the World in the Theology of Dumitru Stăniloae*, 1997

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

- Conținuturile de învățare ajută la aprofundarea temeinică a teologiei, răspunzând prin aceasta așteptărilor principalilor angajatori ai absolvenților acestei discipline: structurile eclesiale, structurile de asistență socială și structurile din domeniul educației, asigurând și o bună pregătire pentru admiterea la doctorat.

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 metode de evaluare	10.3 Pondere din
----------------	---------------------------	-------------------------	------------------

			nota finală
10.4 Curs	-Însușirea teologiei Sfintei Treimi și a eclesiologiei și a relației strânse dintre acestea, adică a prezenței și lucrării Sfintei Treimi în Biserică și în misiune; - Înțelegerea și însușirea modurilor prezenței lui Hristos și a Duhului Sfânt în Tainele și cultul Bisericii, precum și în spiritualitatea creștină ortodoxă	Examen oral, condiționat de predarea și susținerea lucrărilor de seminar.	50%
10.5 Seminar/laborator	- Înțelegerea și însușirea problematicii tratate la curs și seminar; - Capacitatea de integrare într-un discurs propriu a informațiilor și conceptelor asimilate; - Flexibilitatea în elaborarea lucrărilor/ eseurilor tematice propuse, care reflectă o bună cunoaștere a informațiilor, precum și capacitatea de valorificare a lor în varii moduri.	Elaborarea și susținerea unei lucrări de seminar, repartizate de titularul activităților de seminar, la data stabilită, din cursul semestrului și predarea acesteia în seminarul din penultima săptămână de activitate didactică.	50%
10.6 Standard minim de performanță			
<ul style="list-style-type: none"> • Însușirea obiectivelor specifice menționate la punctul 7.2 din fișa disciplinei. 			

Data completării
Aprilie 2023

.....

Semnătura titularului de curs
Pr.prof.dr. Valer Bel

.....

Semnătura titularului de seminar
Pr.prof.dr.Valer Bel

.....

Data avizării în departament

.....

Semnătura directorului de departament
Pr.conf.dr. Ștefan Iloaie

.....